Detailrapport Vraag en antwoord los v/h Raadsplein (ID 1107)

Veld	Waarde
Datum vraag	16-10-2026
Onderwerp	SPOED inzake rechtmatigheid quasi-inbesteding HVC, recente rechterlijke uitspraak en financiële risico's voor Edam-Volendam
Fractie(s)	LEV
Vraag en antwoord	VERZOEK Fractie: beantwoording voor begrotingsraad Gelet op de uitspraak van het Gerechtshof Den Haag van 29 september 2026, de berichtgeving over lopende juridische procedures tegen HVC en de mogelijke financiële gevolgen voor de gemeente Edam-Volendam, verzoekt de fractie van Lokaal Edam-Volendam het college deze vragen met spoed en uiterlijk voor de begrotingsbehandeling van 5 november 2026 te beantwoorden. Op 29 september 2026 heeft het Gerechtshof Den Haag uitspraak gedaan in een procedure over de verwerking van huishoudelijk restafval door de gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk via BAR-Afvalbeheer, Irado en Afvalsturing Friesland (Omrin). In deze uitspraak (https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:GHDHA:2026:2989) heeft het hof geoordeeld dat in de betreffende constructie niet werd voldaan aan de voorwaarden voor toepassing van de uitzondering op de aanbestedingsplicht wegens quasi-inbesteding. Het hof heeft de betreffende overeenkomsten vernietigd en schadevergoeding toegewezen. Daarnaast berichtte Radio Lelystad op 13 oktober 2026 dat afvalverwerkers AVR en Attero gerechtelijke procedures voeren tegen HVC en verschillende deelnemende gemeenten (https://radiolelystad.nl/afvalbedrijven-stappen-naar-rechter-om-monopolie-van-hvc) (https://www.avr.nl/nl/belangrijke-gerechtelijke-uitspraak-in-de-nederlandse-afvalmarkt/). Daarbij worden onder andere de gezamenlijke zeggenschap van aandeelhoudende overheden en het activiteitencriterium ter discussie gesteld. Deze ontwikkelingen roepen vragen op over de juridische onderbouwing van de samenwerking tussen de gemeente Edam-Volendam en HVC, de toepasselijkheid van de Aanbestedingswet 2012, de financiële risico's en de informatievoorziening aan de gemeenteraad. De fractie van Lokaal Edam-Volendam benadrukt dat de genoemde gerechtelijke uitspraak niet rechtstreeks betrekking heeft op HVC

	en dat de uitkomst van de procedures rond HVC niet vaststaat. Juist daarom acht LEV het van belang dat het college inzichtelijk maakt op welke juridische, financiële en bestuurlijke uitgangspunten de huidige samenwerking berust. Vraag 1. Op welke concrete wettelijke grondslag heeft de gemeente Edam-Volendam de opdrachten aan HVC zonder Europese aanbesteding gegund? Wordt daarbij een beroep gedaan op artikel 2.24a, artikel 2.24b of een andere bepaling van de Aanbestedingswet 2012? Antwoord 1: De samenwerking met HVC is getoetst aan de voorwaarden voor quasi-inbesteden. De opdrachten worden binnen dat kader uitgevoerd. Vraag 2. Welke afzonderlijke opdrachten en activiteiten zijn onder deze constructie aan HVC of aan HVC verbonden ondernemingen gegund? Graag een uitsplitsing naar inzameling, transport, verwerking, recycling, exploitatie van milieustraten en eventuele overige diensten. Antwoord 2: HVC verzorgt onder meer de verwerking en het transport van huishoudelijke afvalstromen sinds 2026 ook enkele afvalstromen van de milieustraten. Vraag 3. Heeft het college kennisgenomen van het arrest van het Gerechtshof Den Haag van 29 september 2026, ECLI:NL:GHDHA:2026:2989, en van het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 15 januari 2026, ECLI:EU:C:2026:4? Antwoord 3: HVC en de gemeente Edam-Volendam hebben geen rol in genoemde arresten. Vraag 4. Heeft het college onderzocht welke gevolgen deze uitspraken kunnen hebben voor de juridische houdbaarheid van de samenwerking met HVC? Zo ja, wat zijn de conclusies? Zo nee, waarom is een dergelijke beoordeling nog niet uitgevoerd? Antwoord 4: De samenwerking is bij het aangaan van het aandeelhouderschap juridisch getoetst. Daarbij zijn onder meer de jurisprudentie, de ontwikkeling van HVC en haar activiteiten betrokken. Het college ziet op basis van die beoordeling geen wezenlijke wijziging in de omstandigheden die destijds zijn beoordeeld. Vraag 5. Is het college bereid een actuele, onafhankelijke juridische toets te

	laten uitvoeren naar de rechtmatigheid van de huidige quasi-inbestedingsconstructie, waarbij expliciet rekening wordt gehouden met beide genoemde uitspraken? Antwoord 5: De samenwerking is eerder beoordeeld door interne en externe deskundigen. Als de eigendoms- of zeggenschapsstructuur, de dienstverlening of de relevante wet- en regelgeving wezenlijk verandert, wordt opnieuw beoordeeld of aan de voorwaarden voor quasi-inbesteden wordt voldaan. Vraag 6. Op welke wijze oefent de gemeente Edam-Volendam, gezamenlijk met de overige deelnemende overheden, daadwerkelijk toezicht uit op HVC dat vergelijkbaar is met het toezicht op de eigen gemeentelijke diensten? Antwoord 6: Er is toezicht door middel van de aandeelhoudersvergadering, jaarstukken en de accountantscontrole. Vraag 7. Welke concrete bevoegdheden heeft de gemeente ten aanzien van strategische doelstellingen, belangrijke bestuursbesluiten, investeringen, financieringen en de bedrijfsvoering van HVC? Antwoord 7: Zoals alle aandeelhouders hebben wij stemrecht in de aandeelhoudersvergadering. Vraag 8. Beschikt Edam-Volendam over een eigen vertegenwoordiging in de relevante bestuurs- of toezichtsorganen van HVC? Zo nee, op welke wijze is dan de gezamenlijke beslissende invloed van de deelnemende overheden juridisch en feitelijk gewaarborgd? Antwoord 8: Zie antwoord 7. Vraag 9. Kan het college de juridische onderbouwing van het toezichtcriterium verstrekken, inclusief relevante aandeelhoudersovereenkomsten, statuten, stemrechtregelingen en eventuele externe juridische adviezen, voor zover openbaarmaking juridisch mogelijk is? Antwoord 9: De ballotageovereenkomst aandeelhouders is eerder met de raad gedeeld. Vraag 10. Op basis van welke berekening heeft het college vastgesteld dat HVC voldoet aan het wettelijke activiteitencriterium dat voor de gekozen quasi-inbestedingsuitzondering geldt? Antwoord 10: Bij de juridische toets zijn het activiteitencriterium, de

	concernstructuur en de commerciële activiteiten van HVC betrokken. Daarbij is gebruikgemaakt van jurisprudentie, jaarverslagen van HVC en een memo aan de raad van de gemeente Utrecht. De toets is uitgevoerd door interne en externe deskundigen. Vraag 11. Kan het college de berekening overleggen, inclusief de gehanteerde referentiejaren, omzetgegevens of andere toegestane maatstaven, de betrokken rechtspersonen en de afbakening van activiteiten voor controlerende overheden en overige opdrachtgevers? Antwoord 11: Zie antwoord 10. Voor verdere informatie verwijzen naar de jaarverslagen van HVC: https://www.hvcgroep.nl/jaarverslag Vraag 12. Welke werkzaamheden verricht HVC voor niet-controlerende opdrachtgevers en hoe zijn deze werkzaamheden verwerkt in de toets aan het activiteitencriterium? Antwoord 12: Op de site van HVC staat welke werkzaamheden ze voor elke aandeelhouder doen. https://www.hvcgroep.nl/ en verder verwijzen we naar het antwoord op vraag 10. Vraag 13. Heeft een onafhankelijke accountant of juridisch deskundige de activiteitenberekening gecontroleerd? Zo ja, wanneer en met welke conclusie? Zo nee, waarop baseert het college de betrouwbaarheid ervan? Antwoord 13: Zie antwoord 10. Vraag 14. Is onderzocht of de juridische uitleg van het activiteitencriterium door het Hof van Justitie van de Europese Unie van 15 januari 2026 gevolgen heeft voor de eerder door HVC of de gemeente gebruikte berekeningen? Antwoord 14: Zie antwoord 10. Vraag 15. Is het college bekend met de berichtgeving van 13 oktober 2026 over gerechtelijke procedures van AVR en Attero tegen HVC en deelnemende gemeenten? Antwoord 15: Ja. Vraag 16. Is de gemeente Edam-Volendam zelf partij in een van deze procedures, rechtstreeks of via een andere juridische entiteit? Zo nee, kan de uitspraak niettemin juridische of financiële gevolgen

	hebben voor de gemeente? Antwoord 16: De gemeente is geen partij in de procedures. Ook is er nog geen uitspraak gedaan. Vraag 17. Heeft HVC de deelnemende gemeenten geïnformeerd over de ingestelde procedures, de juridische argumenten van de eisende partijen en de mogelijke gevolgen? Zo ja, wanneer en op welke wijze? Antwoord 17: Ja, er is op 3 juli een webinar georganiseerd door HVC over dit onderwerp. Vraag 18. Heeft het college de gemeenteraad hierover geïnformeerd? Zo nee, waarom niet en wanneer wordt de raad hierover geïnformeerd? Antwoord 18: Nee, deze webinar heeft namelijk niet tot nieuwe inzichten geleid. Vraag 19. Is er door HVC of namens de deelnemende gemeenten een actuele juridische risicoanalyse opgesteld? Zo ja, kan deze aan de raad worden verstrekt, zo nodig met een gemotiveerde beperking van openbaarmaking? Antwoord 19: Zie antwoord 17. Vraag 20. Wat is de totale jaarlijkse financiële omvang van de overeenkomsten tussen Edam-Volendam en HVC, uitgesplitst naar dienstverlening, verwerking, vaste bijdragen en overige verplichtingen, voor de jaren 2024 tot en met 2027? Antwoord 20: Verwerkingskosten milieustraat: €582.798,- Verwerken huishoudelijk afval: €1.701.089 Vraag 21. Welke directe en indirecte financiële risico's loopt de gemeente indien de huidige quasi-inbestedingsconstructie geheel of gedeeltelijk niet aan de aanbestedingsregels blijkt te voldoen? Antwoord 21: Dit is niet onderzocht omdat het niet aan de orde is. Volgens de ballotageovereenkomst zijn alle aandeelhouders verantwoordelijk voor het resultaat van HVC. Bij een groot verlies kan de aandeelhoudersvergadering besluiten dat aandeelhouders moeten bijbetalen. Ook kunnen garantieverplichtingen aan de orde zijn als HVC haar financiële verplichtingen niet meer zelf kan dragen. Tot op heden is HVC altijd een financieel kerngezond bedrijf geweest. Dit risico achten wij daarom klein.

	Vraag 22. Kan het college aangeven of in een dergelijk scenario sprake kan zijn van schadevergoedingen, proceskosten, contractbeëindiging, nieuwe aanbestedingen of hogere verwerkingskosten, en welke risico's daarvan contractueel bij de gemeente liggen? Antwoord 22: Zie antwoord 21. Vraag 23. Welke financiële verplichtingen, garanties, borgstellingen, aandeelhoudersrisico's of andere zekerheden heeft de gemeente in verband met HVC? Graag per categorie de actuele omvang, looptijd en voorwaarden. Antwoord 23: Zie antwoord 21. Vraag 24. Kan het college aangeven of juridische claims tegen HVC of andere deelnemende gemeenten indirect gevolgen kunnen hebben voor de waarde van het gemeentelijke aandeelhouderschap, de garantstellingen of de toekomstige bijdragen van Edam-Volendam? Antwoord 24: Zie antwoord 21. Vraag 25. Zijn deze risico's opgenomen in het gemeentelijke risicoregister, de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing en de begroting 2027? Zo ja, waar en voor welke bedragen? Zo nee, waarom niet? Antwoord 25: In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting 2027 is geen afzonderlijk bedrag voor dit specifieke risico opgenomen. Dit betekent niet dat het onderwerp als niet relevant wordt beschouwd. Als nieuwe informatie aanleiding geeft tot een concrete, voldoende onderbouwde inschatting van kans en financieel gevolg, wordt bezien of actualisatie van de risico-inventarisatie en, zo nodig, de begroting of de eerstvolgende rapportage nodig is. Vraag 26. Heeft de gemeente recent onafhankelijk onderzocht of de tarieven van HVC marktconform zijn? Zo ja, wanneer en wat waren de uitkomsten? Zo nee, waarom niet? Antwoord 26: Voordat de samenwerking met HVC eerder dit jaar is uitgebreid, is er onderzoek gedaan naar de tarieven van HVC. Hier is in eerdere raadsvragen gedurende het jaar uitgebreid bij stilgestaan. Vraag 27. Kan het college inzichtelijk maken hoe de tarieven van HVC zich verhouden tot vergelijkbare dienstverlening door andere

	afvalbedrijven, met een vergelijking op basis van gelijkwaardige werkzaamheden, volumes, kwaliteitseisen en contractvoorwaarden? Antwoord 27: De kosten voor afvalstromen die gerecycled kunnen worden liggen lager dan bij andere partijen. De kosten voor afvalstromen die verbrand moeten worden liggen vaak iets hoger, omdat HVC afvalscheiden en recycling wil stimuleren. Daarnaast heeft HVC geen winstoogmerk, zoals andere afvalbedrijven dat wel hebben. Daarom zijn de tarieven van HVC alleen kostendekkend, zodat zij financieel gezond kan blijven. Vraag 28. Welke gevolgen kunnen een eventuele heraanbesteding, contractwijziging of wijziging van de HVC-constructie hebben voor de afvalstoffenheffing van huishoudens en de gemeentelijke begroting? Antwoord 28: Wij voorzien daarin geen negatieve gevolgen voor de afvalstoffenheffing en de begroting. Vraag 29. Is de gemeentelijke accountant geïnformeerd over de recente rechtspraak en de procedures rond HVC, en is beoordeeld of deze ontwikkelingen gevolgen hebben voor de aanbestedingsrechtmatigheid, financiële verslaggeving of gemeentelijke risicobeheersing? Antwoord 29: De gemeentelijke accountant is op de datum van beantwoording nog niet afzonderlijk geïnformeerd over de na de controle van de jaarrekening 2025 bekend geworden rechtspraak en procedures rond HVC. Vraag 30. Is het college bereid de raad voor de begrotingsbehandeling van november 2026 een integraal overzicht te verstrekken van de juridische onderbouwing van de HVC-constructie, de relevante overeenkomsten, de financiële verplichtingen en de mogelijke risico’s? Indien beantwoording of overlegging van bepaalde stukken niet tijdig mogelijk is, kan het college dan per onderdeel aangeven waarom en op welke datum de informatie wel beschikbaar komt? Antwoord 30: Zie antwoord 9. Verzoek om beantwoording Gelet op de recente gerechtelijke uitspraak, de lopende procedures en de mogelijke financiële gevolgen voor de gemeente Edam-Volendam verzoekt de fractie van Lokaal Edam-Volendam het college deze vragen met voorrang en bij voorkeur voor de begrotingsbehandeling van november 2026 te beantwoorden.

	LEV verzoekt het college de antwoorden waar mogelijk te onderbouwen met bestaande juridische adviezen, berekeningen, overeenkomsten en financiële overzichten.